

nis, non ideo esse quia in ipsamet natiuitate sancta fuerit, sed quia intra illum diem fuit sanctificata; at hoc plane falsum est et absurdum, ut ex dictis constat; ergo idem est in præsentia. Et ratio generalis est, quia Ecclesia proprie colit et celebrat ipsa mysteria et privilegia sanctæ Conceptionis, et Natiuitatis.

14. *Religio instituta in honorem immaculatæ Conceptionis B. Virginis.*—Tertio, augeatur vis hujus fundamenti. Quia hæc celebritas et persuasio initium sumpsisse dicitur ex diuina reuelatione, cujus famam percrebuisse suo tempore Bernardus refert, nec relinquit ut falsam, sed ut dubiam; Bonaventura autem et Henricus illam admittunt; nescio tamen quo sensu interpretantur. Marsilius tres reuelationes refert, quas dicit fuisse graves, et miraculis confirmatas. Habetur etiam reuelatio de hoc mysterio facta S. Brigittæ, lib. 1, cap. 9, et lib. 6, cap. 49 et 55. Ad quam extenuandam Cajet., ex Anton., 1 part. Theolog., tit. 8, cap. 2, ait contrarium fuisse reuelatum S. Catherinæ Senensi. Sed neque Anton., neque alii, dum scripserunt vitam B. Catherinæ, hujus reuelationis meminerunt, sed tunc inventa videtur, quando necessaria visa est ad minuendam auctoritatem aliarum. Quarto, maxime hoc confirmat esse in Ecclesia religionem institutam et approbatam in honorem immaculatæ Conceptionis, in cujus regula, c. 3, dicitur, *animam Virginis a primo instanti creationis fuisse sanctam*. Quam regulam et institutum probarunt Julius II, Leo X et Alexand. VI, concedendo privilegia, ut patet ex compendio Mendic., verbo Communicatio, § 18, et Conceptio, § 10, 12 et 13. Quinto, favet decretum Basilien. Concilii, sess. 13, ubi non simpliciter definit hoc de fide, sed esse pium, consonum fidei et Scripturæ, vetatque docere contrarium. Et licet illud Concilium non sit legitimum (ut constat ex actis ejus, et ex Concilio Lateranen., sub Leone X, sess. 10), non propter aliquam hæresim, sed propter schisma, quia sub obedientia Papæ non processit; in his tamen, quæ ad Pontificem non spectant, magnam habet auctoritatem, et saltem magnum, circa hanc veritatem, Ecclesiarum Episcoporum consensum ostendit. Sexto tandem favet Concilium Tridentinum, sess. 5, quatenus a generali decreto de originali peccato B. Virginem excepit, eamque *immaculatam* vocat, et decretum Sixti IV confirmat.

15. Ex quibus expeditum relinquitur secundum fundamentum sententiæ præceden-

tis. Sicut enim Concilium Tridentinum decretum suum interpretatur, ita significavit antiquorum Conciliorum decreta esse intelligenda; eadem enim est omnium fides. Quæ expositio per se erat necessaria, quia illa Concilia non solum de Conceptione, sed etiam de Natiuitate loquuntur, ut patet in Concilio Milevit., can. 2 et 4. Illa vero officii mutatio a Pio V facta nihil obstat. Neque enim id fecisse credendum est, quia aliquid falsum in illo officio contineretur, sed quia omnia voluit ad antiquum morem revocari; sicut etiam Beata Annam, et S. Rochum e Calendario expunxit, quo nihil eorum sanctitati derogatum est. In eo vero quod festum Conceptionis et Natiuitatis eodem officio celebrari voluit, utriusque solemnitate propria ratione retenta, huic nostræ sententiæ non parum favit.

16. *Tertium fundamentum ex Patribus.*—Tertium principale fundamentum hujus sententiæ ex Patrum auctoritate petendum est, quorum testimonia in varios distingui ordines possunt. Primus ea continet, quæ in specie de Virgine et originali peccato loquuntur. Primo, Damasc., orat. 4 de Nat. Mar. Virg., de illius Conceptione agens, sic loquitur: *Natura gratiam antevertere causa non est, sed tantisper expectavit, dum gratia fructum suum produxisset*; et infra: *O beatos Joachimi lumbos, e quibus immaculatum semen effluat, o præclaram Annæ vulvam, in qua tacitis incrementis formatus fuit sanctissimus fetus*; et infra: *Fortè illud excelsi brachium obtusum naturæ ligonem Spiritu Sancto tanquam digito suo, excavans, vicam scalam sibi ipsi condidit*; et infra: *O sanctissima, quæ principatus et potestates sefellisti, immaculata conservata in Dei sponsam*. Quibus verbis satis aperte et eleganter, et mysterium explicat, et rationem et modum illius indicat. Multaque similia habet orat. 2, et inter alia dicit, *ventrem Annæ fuisse, locum in quo Deus sanctificationis arcam condidit*; et orat. 3 dicit, *conceptionem Virginis fuisse collapsi generis nostri excitationem, et integram restitutionem*. Et orat. 4 de Assumptione: *Gratiæ* (inquit) *abyssum invenit, quæ animam non minus quam corpus Virgineum custodiret*. Et orat. 2: *Ad hunc*, inquit, *paradisum serpens aditum non habuit*; et infra vocat eam, *immaculatam, quæ cum terrenis affectibus nihil habet commune*; et introducit Virginem hoc modo ad filium loquentem: *Animam meam tibi charam accipe, quam a peccati labe puram servasti*; et ideo lib. 3 de Fide, c. 2, Virginem vocat,

*semper sanctam*; quia nimirum nunquam in statu peccati fuit.

17. Secundo, Laurent. Justinian., serm. de Annunciat.: *Ab ipsa*, inquit, *conceptione in benedictionibus est præventa dulcedinis, et a damnationis alienæ chirographo prius est sanctificata, quam nata*. Clarius in lib. de Casto connub. Verbi et animæ, cap. 7, circa med., ait: *Quotquot ex ipsa nati sunt propagine, exceptis dumtaxat mediatore Christo Jesu et ejus matre, sub hac peccati lege sunt conditi*. Idem in Fasciculo amoris, c. 7, circa finem. Et lib. de Gradib. perfect., c. 4, post medium: *Discite*, inquit, *ab originali delicto nullus excipitur, præter illam quæ genuit mundi Salvatorem*. Solent vero nonnulla loca hujus Sancti in contrarium citari, quæ omisi, quia nullam omnino difficultatem habent. Et de illis videri potest Epistola Philippi Stancharii, quæ in fine operum ejus habetur. Tertio, quidam antiquus Pater (qui ob humilitatem idiotæ nomen sibi imposuit, et ante octingentos annos scripsit librum de contemplatione Virginis), in cap. 2 et 6, veritatem hanc ex professo tractat et definit, et ideo verba ejus omitto. Quarto, referri solet Cyrill. Alexand., lib. 6 in Joan., c. 15, ubi sic inquit: *Excepto solo Christo, et Beatissima ejus matre etiam excepta, omnes in peccato nascimur*; ipsum autem de Natiuitate in utero loqui patet, tum ex contextu, tum quia si de Natiuitate extra uterum loqueretur, plures deberet excipere. Notavit quidem hunc locum Feuard., in libro tertio Irenæi, capite vigesimo tertio; ne quemquam tamen minus doctum deciperet, adnotare debuisset, illum librum non esse Cyrilli, sed Chlyethovei. Potest tamen hic locus Cyrilli utunque resarciri ex hom. 6 in Conc. Ephes. habita, et habetur 6 tom. illius, c. 6, ubi de laudibus Virginis mire loquitur, et inter alia sunt hæc verba, quæ ad præsentem causam facere possunt: *Salve, sancta Deipara, pretiosum totius orbis thesaurum, lampas inextinguibilis, per quam diabolus cælo decidit, et prolapsum plasma in cælum recipitur*; et infra: *Quis unquam de architecto audivit, quod suum ipsius templum construxerit, et in eo habitare prohibitus sit*. Quinto, Sedulius, lib. 2 Paschalis, de miraculis Christi, in princ. (habetur tom. 8 Bibliot.), qui ante mille centum annos scripsit, postquam lapsum primi hominis et totius humani generis descripsit, inquit, fecisse Deum, *ut unde culpa dedit mortem, pietas daret inde salutem*, et subjungit:

Et velut in spinis mollis rosa surgit acutis,  
Nil quod lædat habens, matremque obscurat honore,  
Sic Evæ de stirpe, sacra veniente Maria,  
Virginis antiquæ facinus, nova Virgo piaret.

Hujus autem Doctoris tanta est auctoritas, ut nonnulla carmina, quibus Ecclesia in laudem Virginis utitur, ex hoc ejus libro desumpta sint. Sexto, addere possumus S. Vincentium Ferrerium, qui, licet interdum subobscurius loquatur, tamen in hanc sententiam plane inclinatur, in serm. 1 de Nativit.; dicit enim, Virginem eadem die et eadem hora Conceptionis sine dilatione fuisse sanctificatam, et subdit: *Quando corpus B. Virginis fuit perfecte organizatum, et anima illi conjuncta per creationem, tunc Altissimus sanctificavit tabernaculum suum*; et serm. 2 de Nativit. Virg., ad illius Conceptionem accomodat verba illa, *Fiat lux*, et addit: *Non credatis quia fuerit sicut in nobis, qui in peccatis concipimur; sed statim, ac anima fuit creata, fuit sanctificata, et statim Angeli in cælo cebraverunt festum Conceptionis*.

18. In secundo ordine numerabimus Patres qui, de Virgine loquentes, generaliter et absolute docent eam fuisse omni culpa liberam et immunem. Quorum princeps sit August., in illo loco celebri de Nat. et Grat., c. 36: *Excepta Virgine matre, de qua, cum de peccatis agimus, nullam prorsus habere volo questionem; inde enim scimus, quod plus gratiæ ei collatum est ad vincendum omni ex parte peccatum, quia cum concipere meruit et parere, quem scimus nullum habuisse peccatum*. Quæ quidem verba (quidquid alii contendunt) non possunt ad actualia peccata coarctari. Primo quidem, quia toto illo libro generatim tractat de peccato, ut contra Pelagianos concludat neminem esse sine peccato, etiam infantes. Quod non potest de actuali, sed de originali peccato verum esse. Cum ergo ab hac generali clausula Virginem excipiat, eodem sensu loqui necesse est; quia si originale peccatum habuisset, illam excipere non oporteret. Secundo, quia e converso, si de solis actualibus loqueretur, non oportuisset solam Virginem excipere; multi enim sunt qui tantum habuerunt originale peccatum, ut Innocentes, neque enim illo loco de solis adultis tractabat. Tertio, ex ipsis verbis, quæ sigillatim ponderanda sunt; dicit enim, *cum de peccatis agitur, nullam de Virgine se velle habere questionem*; ergo neque hanc, in qua versamur. Dicit deinde, *omni ex parte vicisse peccatum*; ergo ex parte originalis et actualis, ut nomine



Bernardi exponitur in quodam sermone super Canticum *Salve, Regina*, qui inter opera ejus habetur. Tandem rationem subdit: *Quia concepit Deum, qui nullum habuit peccatum*; sicut ergo hic non solum actuale, sed omne omnino peccatum de Christo negatur, ita et in prioribus verbis negatur de Virgine, ut (sicut idem Augustinus dixit, ser. 20 ad Fratres in eremo), *talis suo modo sit mater, qualis et filius*. Quarto, conjungo hunc locum cum alio ejusdem Augustini, quinto contra Julian., c. 9, ubi generalem regulam constituit, eum, qui in adulta ætate peccatum non fecit, in infantili ætate peccatum non contraxisse; sed B. Virgo in adulta ætate peccatum non fecit, ut ex priori testimonio ut minimum constat; ergo ex principiis Augustini necessario concluditur B. Virginem in infantili ætate non contraxisse peccatum. Nisi quis fortasse subterfugiat, et posterius illud testimonium de eo tantum exponat, qui sua vi et natura vitare potuit omne peccatum, seu potius impeccabilis fuit. Sed hæc evasio gratis et præter vim verborum confingitur, et servata proportione integrum manet argumentum. Sicut enim is, qui natura sua est impeccabilis, ex vi suæ Conceptionis immunis est ab originali peccato, ita quæ per virtutem gratiæ nunquam peccavit, eadem ab originali culpa præservata fuit. Secundus testis sit Cyprianus, libro de Cardinalibus Christ. operibus, capite de Nativitate Christi, ubi de beatæ Virgine sic loquitur: *Non sustinebat justitia ut illud eas electionis communibus lacesseretur injuriis, quoniam plurimum a cæteris differens, natura communicabat, non culpa*, et infra: *Matri plenitudo gratiæ debebatur, et Virgini abundantior gloria, qua carnis et mentis integritate esset insignis*. Tertio, Ambrosius, ser. 22 in Psal. 118, circa illa verba: *Quæreservum tuum, Domine*, inquit: *Suscipe me, non ex Eva, sed ex Maria, ut incorrupta sit Virgo, sed Virgo per gratiam ab omni integra labe peccati*. Et lib. de Instit. Virg., c. 5: *Non de terra, sed de cælo vas sibi hoc pro quod descenderet Christus elegit, et sacravit templum pudoris*. Quarto, Hieronymus, circa illud Psal. 77: *Eduxit eos in nube diei, per nubem*, Virginem allegorice interpretatur, quam dicit diei vocari, quia semper fuit in luce, et nunquam in tenebris. Et quanquam non certo constet hoc opus esse Hieronymi, non est tamen dubium quin antiquum habeat gravem auctorem. Favet etiam idem Hieronymus super Ecclesiast. 10, ubi conferens Virginem

cum Patriarchis et Prophetis, dicit illam fuisse *liberam omni peccato, et cortice peccati*. Quinto, Sophronius, Epist. Synod., in 6 Synod., act. 11, dicit B. Virginem *ab omni contagione corporis, animæ et mentis fuisse liberatam*; et in Codice Vaticano habetur, *ab omni corporis, animæ et mentis labe fuisse liberatam*; et ita vertit Turrian., in Panopl. Sexto, sic etiam S. Brun., in Psal. 101, vocat eam *ab omni peccato liberam*. Septimo, eodem modo loquitur Richard. Victor., in c. 26 et 42, in Cant., et lib. 4 de Emmanuele, cap. ult. Octavo, Petr. Damian., serm. de Nativ. Virg., ait: *Quid vitii in ejus corpore aut mente vindicare sibi potuit locum, quæ totius divinitatis meruit esse sacrarium*. Et serm. de Annunc., habet hæc verba notanda: *Cum fecerit Deus omnia sua opera valde bona, hoc melius fecit consecrans sibi in ea reconciliatorium aureum, in quo se post tumultus Angelorum et hominum inclinaret, et requiem inveniret*. Tandem Arator, lib. 1 in Act. Apostol., in princ., tom. 8 Biblioth., ante mille annos sic scripsit:

A Nato formata suo, mala criminis Evæ  
Virgo secunda fugat: nulla est injuria sexus.  
Restituit quod prima tulit.

19. Tertio, principaliter sunt testimonia, quibus Virgo dicitur *immaculata, incontaminata, purior Angelis*. Nam cum hæc spiritualis puritas consistat non solum in positiva perfectione gratiæ, sed etiam in carentia culpæ, necesse est ad veritatem harum locutionum, quod Virgo caruerit omni culpa, non minus quam Angeli beati. Ita vero loquuntur Jacobus in Liturgia, quam sexta Synod., can. 32, veneratur; ibi autem sæpe repetit: *Commemorantes sanctissimam, immaculatam et gloriosissimam Dominam nostram matrem Dei*. Circa finem vero addit: *Dignum est ut te vere Beatam dicamus, et omnibus modis irreprehensam, honorabiliorem quam Cherubim; tibi, o plena gratia, universa creatura gratulatur, quæ es templum sanctificatum, etc.*

20. Secundo, Andreas Apostolus (ut in ejus gestis refert Abdias, l. 4 Hist.) dixit: *Sicut primus Adam formatus fuit ex terra, antequam esset maledicta, ita secundus Adam formatus est ex terra virginea nunquam maledicta*. Tertio, in VII Synod., act. 3, vocatur *immaculata, et omni sensibili et intellectuali natura purior*. Quarto, Concilium Francfor., Ep. ad Episcopos Hispaniæ, vocat *immaculatam; prorsusque puram*. Quinto, Ephrem, in lamentatione Virginis, et in orat. ad Virginem, sic incipit: *Immaculata, prorsusque pura Virgo*

*Deipara*. Sexto, Origen., hom. 1 ex variis, vocat eam, *immaculatam et dignam matrem digni et immaculati filii*. Septimo, Andreas Creten., ser. de Assumpt., multa habet similia; et Euthym., serm. de Zona Virginis. Octavo, præcipue notari solent verba Anselmi, lib. de Conceptu Virgin., c. 18: *Decuit Virginem ea puritatenitere, quam major sub Deo nequit intelligi*; cum ergo major sit puritas, quæ carentiam peccati originalis includit, et hæc merito dici possit esse sub Deo, quandoquidem non ex propria vi et natura, sed per gratiam Christi habetur, hæc puritas sine dubio decuit Dei matrem. Unde D. Thom., in 1, d. 44, q. unica, art. 3, ad 3, exponens hoc Anselmi testimonium, dicit B. Virginem habuisse tantam puritatem, ut ab actuali et originali peccato fuerit immunis. Nono, Theod., lib. 3 in Cant., circa illa verba: *Sexaginta sunt Reginæ, Sanctissimam Dei genitricem Mariam appellat; et infra inquit: Inter tot animas omnium hominum qui salvantur, ut electa columba, est una illa sola quæ Christum genuit virgo mater, puella Maria, quæ puritate profecto Cherubim et Seraphim antecellit*. Decimo Fulbertus Carnot. (ut Canis. refert, lib. 1, c. 7) sic Virginem salutatur: *Ave, Maria electa, quæ immaculata semper extitisti ab exordio tuæ creationis, quia paritura eras creatorem totius sanctitatis*. Citatur etiam S. Dominic., tract. de Corp. Christi, qui eodem modo de perpetua sanctitate et puritate Virginis loquitur, et Greg. Neocæsar., in Expositione Salut. Angel., dicens, *solan Virginem fuisse sanctam, et prorsus impollutam corpore et spiritu*. Et Ansel., in lib. de Exord. humanæ salutis; et Richar. Victor., ser. de Immacul. Virginis Concept.; item in sermonibus de Assumpt., quæ sub nominibus Hieronymi et Augustini feruntur, et frequentissime apud Patres hujusmodi locutiones reperiuntur. Denique Chrysip., Hierosol. presbyter, in serm. de S. Maria: *Ave, inquit, solis ortus, qui nullum ferre potes occasum*.

21. Quarto, principaliter uti possumus illis Patrum testimoniis, quibus docent omne gratiæ beneficium aliis collatum, perfectiori modo datum esse Virgini, ut supra late retulimus. Unum enim ex præcipuis beneficiis divinis est creatio in gratia, et perpetua innocentia. De qua ratione plura infra dicam. Nunc notanda sunt verba Hippol., orat. de sanctificat.: *Qui dixit, Honora patrem et matrem, ut decretum a se promulgatum observaret, omnem gratiam matri et honorem impendit*.

22. Quinto, confirmari hoc non immerito potest ex Patribus asserentibus, per B. Virginem destructum esse originale peccatum et dæmonis imperium. Neque enim originali culpæ subdi oportuit illam, per quam peccatum ipsum expellendum erat. Id autem multis docet Cyril., illa hom. 6, in Conc. Ephes.; et Iren., lib. 3 contra hæres., c. 33, ubi dicit B. Virginem, *sibi, et universo generi humano factam esse salutis causam*: et Aug., serm. 25 de Sanctis: *Hæc primæ, inquit, matris damna resolvit, auctrix peccati Eva, auctrix meriti Maria*. Et ad eundem modum loquitur Epiphani., hæres. 78. Et Andræas Creten., orat. de Dormitione Deipar.: *Sola, inquit, præter naturam fuit electa ad naturam renovandam, sola deservit opifici universæ naturæ*. Laurentius etiam Justin., de Connub. Verbi et animæ, c. 9, propter hanc causam vocat Virginem, *interemptricem peccati*. Similia habet Innoc. III, serm. 2 de Assumpt.; et S. Brun., serm. de Nativ. Mariæ, accommodans illud Job 40: *Numquid illudes ei, aut ligabis eum ancillis tuis*, dicit Virginem esse, *cui Dominus ligavit Leviatan*. Denique Hesychius, conc. 2 de B. Virg., tom. 7 Biblioth. Sanct., inter alia vocat eam, *præclarum nostræ naturæ ornamentum, gloriam luti nostri, quæ Evam pudore, Adamum comminatione liberavit, audaciam dæmonis contrivit, quam concupiscentiæ fumus non attigit, neque vermis voluptatis læsit*. Optima etiam sunt verba Anselmi, lib. de Excellent. Virg., cap. 9, quæ infra iterum referemus.

23. Responsio ad testimonia Patrum in oppositum.—Sexto, quæ citantur in contrarium, partim nobis favent, partim facile exponi possunt, pauca vero contradicunt. Primo enim generales Sanctorum locutiones eundem sensum habent, quem similes Scripturæ et Conciliorum, eandem enim fidem docent. Unde non excludunt Virginis privilegia; cum vero solum Christum excipiant, intelligunt solum eum ex vi suæ conceptionis fuisse sanctum, ad eum modum quo sacra Scriptura de Deo dicit: *Solus habet immortalitatem; nemo bonus, nisi solus Deus*, scilicet a se et de se. Illis enim loquendi modis non excluditur omnis accidentalis participatio seu communicatio per gratiam, ut recte dixit Ambrosius, lib. 3 de Fide ad Gratian., c. 2. Hanc vero interpretationem prædictis Patrum locutionibus necessario adhibendam esse constat. Quia non solum de originali, sed etiam de actuali peccato loquuntur, ut patet apud August.,



lib. 5 contra Julian., c. 9; et eodem modo dixit Clem. Alexand., lib. 1 Pedag., c. 2, *proprium esse Dei, nihil omnino peccare*. Et Nazian., orat. 4, § Viri simul, dicit, *cum vitæ statum, qui omni prorsus peccato vacat, Deum supra humane naturæ modum constituisse*; et in multis ex supra citatis idem facile animadverti potest.

24. In secundo ordine citatur primo Augustinus, qui solum dicit carnem Virginis fuisse *carnem peccati*. Quod verum est, non quia illa caro aliquando fuit subdita peccato, aut informata anima carente gratia; sed quia fuit mortalis, et passibilis ex debito peccati, cui de se erat obnoxia, si per Christi gratiam non fuisset præservata; Christi autem caro solum fuit *in similitudinem carnis peccati*, quia has pœnalitates non contraxit ex peccato, sed illas assumpsit, ut nos peccato liberaret. Et idem fere sensus est secundi testimonii ejusdem Augustini; quanquam ibi non dicit simpliciter Virginem mortuam fuisse propter peccatum, ut in argumento citatur, sed cum addito, scilicet, propter peccatum Adæ. Ambrosius vero, qui tertio loco ponitur, eundem sensum patitur, quanquam revera non dicat, prout refertur, carnem Christi in matre fuisse obnoxiam peccato, sed in parentibus, verbi gratia, in Adamo et aliis. Observandum vero est carnem Christi, quæ proprie significat corpus, vel humanitatem ejus, non posse dici obnoxiam peccato, neque in se, neque in matre, neque in parentibus; quia ab illis non per seminalem rationem descendit, sed altiori modo. Unde solum materialiter, vel (ut Augustinus loquitur) *secundum corpulentam substantiam in illis continebatur*; solum ergo dixit Ambrosius carnem Christi, prout fuit in parentibus, seu potius ipsam carnem parentum, in qua caro Christi aliquo modo continebatur, fuisse peccato obnoxiam. Quarto vero, Euseb. Emiss., non magis fideliter refertur. Non enim absolute dicit neminem caruisse originali peccato, neque etiam Virginem. Sed verba ejus sunt: *Per se neque ipsa Deipara immunis fuit*. Quod est verissimum, solus enim Christus per se et vi sua immunis fuit. Dum vero hic auctor addit particulam, *per se*, satis indicat per Christum Virginem fuisse immunem. Quintus, qui adducitur, est Anselmus, qui non solum de conceptione, sed etiam de nativitate loquitur, et ideo ejus verba in omni sententia expositione indigent. Deinde illa verba non sunt Anselmi, sed Bosii, qui ad Anselmum velut aliquid objiciens lo-

quitur. Cui Anselmus nihil respondet, præterquam Virginem, *ab omni labe fuisse mundatam*, id est præservatam, ut commode exponi potest ex doctrina ejusdem Anselm., lib. de Conceptu Virgin., c. 7, ubi dicit eum, qui ex semine et cum libidine conceptus est, hoc ipso dici posse in peccatis conceptum, quia inde habet necessitatem contrahendi peccatum, et quia ipse per se non potest habere justitiam quam deseruit in Adamo. Non ergo requirit ex vi illius locutionis peccatum re ipsa contractum, aut carentiam justitiæ, sed necessitatem contrahendi peccatum, et indigentiam gratiæ Christi, ut c. 8 explicat. Quid autem ipse de Virgine senserit, aliis locis satis explicuit, quæ in superioribus retuli. Sextus erat Bernard. Senen., qui aperte præmittit se velle ab hac questione abstinere, et ideo nihil in particulari dicit, sed generalibus utitur verbis. S. autem Vincentius, qui septimo loco ponitur, nostram potius confirmat sententiam, ut ostensum est.

25. Alia testimonia, quæ in tertio ordine referuntur, optime et proprie de præsertione intelliguntur, ut ipse etiam Cajetanus fassus est. Oportet enim in hominis generatione duo distinguere: primum est ipsa conceptio seminis, quæ merito *immunda* vocatur a Patribus, et *subdita peccatis*, quia fit cum libidine et concupiscentia, et aliis imperfectionibus ex peccato contractis, et quia de se est veluti origo originalis culpæ. Alterum est corporis animatio, quæ est propria conceptio de qua nunc agimus; et hæc, quanquam de se possit dici peccato obnoxia, tamen, si conjunctam habeat sanctificationem, non proprie dicitur immunda, quia per ipsam sanctificationem mundatur; dicitur autem hæc sanctificatio proprie *mundatio*, et *purgatio* (quamvis sit etiam præservatio), quia non solum habet pro termino a quo, simplicem negationem sanctitatis, sed etiam culpam, non quæ præcessit, sed quæ futura necessario esset, nisi gratia præveniret. Propter hanc ergo causam dicunt Sancti Virginem fuisse *purgatam et mundatam*, quanquam Nazianz. non sine mysterio *præpurgatam* dixerit.

26. Ex Patribus, qui ultimo loco referuntur, Gerardum videre non potui, neque Antonium Paduanum, nam in concionibus ejus, quæ circumferuntur, nihil hujusmodi reperitur. Rupertum vero fateor illius fuisse sententiæ, et ejus æqualem Bernardum, cujus ætate cœpit festum Conceptionis celebrari, privatim tamen, et sine Pontificia auctoritate,

propter quod (ut ipse expresse dicit) timuit ad illam sententiam accedere. Unde si nunc viveret, et præsentis Ecclesiæ faciem videret, et Romanorum Pontificum auctoritatem impense faventem huic sententiæ, dubium non est quin illam veneraretur. Idemque existimandum est de D. Thom., qui tantum Ecclesiæ auctoritati et consuetudini ubique defert, ut præferendam dicat cujuscunque Doctoris sancti auctoritati, ut videre est 2. 2, q. 40, art. 12, et hac 3 p., q. 68, art. 10.

27. *Quartum fundamentum ex ratione.* — *Prima ratio.* — *Objectio.* — *Responsio.* — Ultimo loco rationibus confirmanda est nostra sententia, ex rei decentia et sapientissima Dei providentia sumptis. Ut enim dixit August., lib. 3 de Liber. arbit., c. 5, *quidquid tibi vera ratione melius occurrerit, id scias fecisse Deum*. Quod tunc maxime verum est, quando contrarium aliquo modo incongruum, aut Deum minime decens apparet. Prima ergo ratio sumitur ex parte Christi Dei hominis, quatenus verus est filius Virginis. Decebat enim Deum puritatis et sanctitatis amatorem, talem sibi formare matrem, quæ omnino esset pura et sancta, et ab omni peccato aliena. Ad quod maxime confirmandum valent omnia, quibus D. Thom., art. 4, probat in Virgine nullum fuisse actuale peccatum, et quæ citat ex secunda ad Corinth. 6: *Quæ conventio lucis ad tenebras?* et Proverb. 17: *Gloria filiorum patrum eorum*; et Sapient. 1: *In malevolam animam non introiit sapientia, neque habitabit in corpore subdito peccatis*; et Cant. 4: *Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te*. Major enim macula est originale peccatum, quam aliquod actuale, et magis facit subditum dæmoni. Confirmatur: si quis nobilitatis avidus et honoris posset sibi condere et eligere parentes, sine dubio eligeret quantum posset omni ex parte nobiles; ergo. Dices forte, hoc tantum probare de eo tempore quo B. Virgo concepit filium, quia tunc oportuit ut esset omnino pura. Tamen hoc falsum est, ut ex supra dictis constat. Alias ex hoc principio non posset probari, toto tempore vitæ ante conceptionem filii, fuisse præservatam ab omni peccato veniali, et motu concupiscentiæ, et habuisse alia privilegia gratiæ. Ad dignitatem ergo filii non tantum pertinet puritas matris, eo tempore quo illum concepit; sed simpliciter toto vitæ tempore. Quod ita declaratur. Nam, eo tempore quo B. Virgo concepta fuit, jam existebat persona illa, quæ eam sibi condebat et præparabat in matrem; ergo ad pro-

videntiam ejus et sapientiam pertinuit, ex tunc illam prævenire, et purissimam custodire. Ut si filius regis aliquam feminam in suam sponsam educaret, omnem adhiberet curam, ut summa semper honestate et nobilitate viveret. Et confirmatur tandem hæc ratio ex similitudine, quam esse oportuit inter filium et matrem, præsertim in moribus et gratia, et animæ ac corporis puritate. Decuit ergo ut in carentia originalis peccati essent similes, licet non æquales; est enim originale peccatum, *habitus dissimilitudinis ad Deum, homini ingenuus*, ut Dion. loquitur, c. 2 de Eccles. Hierarch., hujusmodi habitum per baptismum expelli dicens, et per gratiæ infusionem, quæ hominem facit similem Deo; non ergo decuit hujusmodi habitum, vel uno momento esse in Virgine, quam oportuit filio esse simillimam, cum illi data sit veluti *in adjutorium simile sibi*. Unde August., lib. de Assumpt. Virg., c. 5, simili conjectura utitur, ut ostendat carnem Virginis non vidisse corruptionem, quia nec illam Christi caro vidit.

28. *Secunda ratio.* — *Duplex modus redemptionis.* — *Merita Christi in Virgine redimenda qualiter eluxerint.* — Dicit potest, totam hanc rationem præcise consideratam recte procedere, si aliunde privilegium hoc non esset contra dignitatem Christi, ut est universalis Redemptor. Propter hoc adjungitur secunda ratio, nam hoc ipsum privilegium Virgini concessum maxime redundat in gloriam Christi, ut Redemptor est, et hanc eandem dignitatem non parum illustrat; ergo ex parte ipsius Christi nihil est, quod ad hanc veritatem credendam non inducat. Antecedens patet, quia, ut supra dictum est, ex Dion., c. 8 de Divin. nom., circa finem, et August., circa id Psalm. 85: *Eruisti animam meam ex inferno inferiori*, duplex est redimendi modus: unus, erigendo lapsum; alter, præveniendo jamjam lapsurum ne cadat, juxta illud Psalm. 143: *Redemisti servum tuum de gladio maligno*, id est, custodisti ne interficeretur. Ex his autem posterior modus est sine dubio opus majoris gratiæ et benevolentiæ, et cæteris paribus majoris efficaciac ac potestatis; ergo decuit ut Christus matrem suam nobilissimo modo redimeret, præsertim quia ad gloriam Christi pertinuit uterque redemptionis modus. Neque enim aliquis ita erit impius, ut neget merita ejus potuisse ad utrumque sufficere, cum sint infinita, et multo efficaciora ad influendam gratiam, quam peccatum Adæ ad culpam. Si autem fuerunt illa